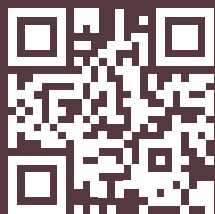

FRATERS CMM MAGAZINE

2/20

| CONGREGATIE IN TIJDEN VAN CORONA | WIE ZAL ER
HUILEN ALS JE STERFT? | IN DE KIJKER: GUSTI DESIGN
| APOSTOLAAT IN BEELD: NABIJHEID IN CRISISSITUATIES
| ROND JOANNES ZWIJSEN | ZIE MIJN MENSEN:
“IK WAS GEVANGEN EN JIJ HEBT MIJ BEZOCHT”

Neem ook eens een
kijkje op de website
www.cmmbrothers.org

INHOUD

MISSION STATEMENT

Barmhartigheid is van alle tijden en plaatsen.

Barmhartigheid staat centraal in alle wereldgodsdiensten: hindoeïsme, boeddhisme, jodendom, christendom en islam.

De beweging van barmhartigheid heeft een spoor getrokken in de geschiedenis.

De verschillende vormen waarin zij verschijnt, zijn uitdrukking van de samenleving waarin zij ontstond en van de spiritualiteit die haar draagt.

De Congregatie van de Fraters van Onze Lieve Vrouw, Moeder van Barmhartigheid is geworteld in de christelijke barmhartigheid.

Verloren zoon, Rembrandt.

GESPREK MET DE
ALGEMENE OVERSTE **4**

CONGREGATIE IN
TIJDEN VAN CORONA **5**

COLOFON

Fraters CMM is het drie keer per jaar verschijnende contactblad van de Congregatie van de Fraters van Onze Lieve Vrouw, Moeder van Barmhartigheid. Een abonnement is gratis. Een vrijwillige bijdrage is welkom op IBAN: NL30INGB0001068517 (BIC: INGBNL2A). ISSN 1574-9193

Redactie:

Nathalie Bastiaansen (hoofd- en eindredacteur),
frater Edward Gresnigt, frater Ad de Kok,
frater Benyamin Tunggu.

Met bijdragen van:

frater Norbertus Dake, frater Paul Damen,
Nelleke Verstijnen, frater Caspar Geertman,
frater Jan Heerkens, frater John H. Grever,
frater Augustine Monari, frater Agus Farneubun,
frater Rosario de Jesus Martins,
frater Agustinus Nai Aki, frater Peter Narwadan,
Charles van Leeuwen, frater Henrique Matos.

Vertaling:

frater Edward Gresnigt, Nathalie Bastiaansen.

Ontwerp: Heldergroen (www.heldergroen.nl)
Opmaak en druk: DekoVerdivas (www.DekoVerdivas.nl)

Contact: Fraters CMM Gasthuisring 54
5041 DT Tilburg

Tel.: 013 5432777 (Nathalie Bastiaansen)

E-mail: magazine@cmmbrothers.nl

Website: www.cmmbrothers.org

Foto omslag voor:

Frater Agus Farneubun, verpleegkundige in de polikliniek in Aek Tolang, met beschermende kleding in verband met Covid-19. Foto: frater Norbertus Dake.

Foto omslag achter:

Icoon van de vriendschap. Deze icoon is een naschildering van een oude Koptische icoon uit Egypte uit de zesde eeuw. Christus legt zijn arm liefdevol om de schouders van de abt Menas. Foto: frater Ad de Kok.

WIE ZAL ER HUILEN ALS JE STERFT?

9

IN DE KIJKER: GUSTI DESIGN

10

VAN DE REDACTIE

Enkele maanden geleden werd alles op zijn kop gezet door een virus dat zich razendsnel over de wereld verspreidde. Ook de congregatie is niet gespaard gebleven. De provincie Nederland werd hard getroffen door het overlijden van vier medebroeders, waaronder frater Harrie van Geene, algemeen overste van 1990 tot 2002. Op de pagina's 5-8 leest u hoe fraters wereldwijd omgaan met deze crisis en hoe zij hun steentje proberen bij te dragen. De vele sterfgevallen ten gevolge het virus zetten de jonge frater Br. Kevin Ochoi Mairura aan het denken. "Wie zal er huilen als je sterft?" Hij schreef een mooie reflectie naar aanleiding van deze vraag, zie pagina 9. Vlak voor de coronacrisis was er in Oost-Timor een andere noodtoestand. Het gebied werd getroffen door hevige regenval, waardoor veel buitengebieden slecht bereikbaar werden. Dat zou het apostolaat van de fraters in Hera kunnen bemoeilijken, maar zij gingen gewoon... te voet. U leest het in 'Apostolaat in beeld' op pagina's 12-14. De leefregel van de fraters vraagt van hen om steeds te proberen de tekenen des tijds te verstaan. Frater Agustinus Nai Aki past deze regel letterlijk op een creatieve manier toe: hij bekwaamde zich in digitale vormgeving om de congregatie, fraterscholen en anderen te voorzien van logo's, T-shirts, kaarten en posters. Enkele voorbeelden van zijn werk zijn te zien op pagina's 10-11. Het generaal kapittel staat voorlopig gepland in november van dit jaar. Wij hopen in het volgende nummer (in december 2020) verslag te kunnen doen.

APOSTOLAAT IN BEELD: HERA

12

ROND JOANNES ZWIJSEN

15

IN MEMORIAM

16

ZIE MIJN MENSEN

19

GESPREK

MET DE ALGEMENE OVERSTE

Onder normale omstandigheden zouden we op dit moment informatie hebben gepubliceerd over het generaal kapittel 2020, met onder andere de verkiezingsuitslag voor het generaal bestuur 2020-2026. Het kapittel was aanvankelijk gepland in mei/juni 2020, maar door het coronavirus moest het worden uitgesteld. We zijn nu bezig met het organiseren van het generaal kapittel in de maand november van dit jaar, en we weten niet eens of het tegen die tijd wel mogelijk zal zijn.

We bevinden ons in een onverwachte situatie. We waren ons aan het voorbereiden op het generaal kapittel van 2020, we keken uit naar een nieuw begin, maar plotseling werd dit verstoord door de coronacrisis. We weten niet wanneer dit zal eindigen en wanneer we verder kunnen gaan. We werden ook gedwongen om onze levensstijl en onze manier van werken te veranderen en we proberen ons nog steeds aan te passen aan deze nieuwe situatie.

Een crisis kan onzekerheid en onrust veroorzaken, maar ik zie dit liever als een periode van 'leven in verwachting': levend vanuit geloof, niet vanuit wat al zichtbaar is. Levend vanuit geloof hopen we bepaalde dingen te bereiken, een 'nieuwe dag'. In oude Bijbelse tijden leefden de profeten met de verwachting de Messias te zien die hen was beloofd. In Spreuken 23:18 staat: "Er is zeker een toekomst, en je hoop gaat niet verloren." Leven in verwachting brengt een positieve instelling met zich mee.

Onze huidige situatie doet me ook denken aan de eerste christelijke gemeenschap, die zich verloren voelde na het afscheid en de hemelvaart van Jezus. Hoe konden zij hun werk voor Gods Koninkrijk

voortzetten? Ze leefden in verwachting, wachtend op de Heilige Geest die ze veronderstelden te komen, maar ze wisten niet wanneer en hoe. En toen daalde Gods barmhartige Geest op hen neer. De Heilige Geest vulde hen met enthousiasme en moedigde hen aan door te gaan met het verspreiden van het Goede Nieuws.

Ook wij beginnen goed nieuws te horen in deze crisistijd. In verschillende landen heeft de anderhalve meter afstand-regel effect; de groeicurve van infectiegevallen vlakkt af. Op het eerste gezicht leek deze regel ons gemeenschapsleven te belemmeren, maar het daagde ons ook uit na te denken over een dieper begrip van 'leven in gemeenschap'. Leven in verwachting herinnert ons ook aan wat er van ons verwacht wordt in het samenleven. Wat kunnen we voor anderen doen opdat zij hoop krijgen en daardoor in de verwachting van een betere toekomst kunnen leven?

Ik nodig u uit om te gaan leven in verwachting, en om in deze tijd van crisis "allen die wij ontmoeten te vergezellen bij het onderweg-zijn naar een toekomst, voor ieder gekenmerkt door onzekerheid en hoop" (Const. I, 83).

frater Lawrence Obiko
in gesprek met Nathalie Bastiaansen

CONGREGATIE IN TIJDEN VAN CORONA

De uitbraak van het coronavirus [COVID-19] is een wereldwijd probleem. Het raakt ons allemaal, en de uitdagingen waar we nu voor staan vereisen een inzet van ons allemaal.

Covid-19 in Nederland

Vanaf maart werden de fraters in Nederland geconfronteerd met de gevolgen van het Coronavirus voor onze gemeenschap. In korte tijd kwamen vier medebroeders door dit virus te overlijden: André de Veer, Joop van Dooremaal, Harrie van Geene en Louis Mommers. Enkele anderen werden ziek maar herstelden gelukkig. Het was aangrijpend om in korte tijd vier medebroeders te moeten verliezen door dit ene virus. Bij het verdriet en het gemis dat een overlijden altijd al met zich brengt, kwam de onrust wegens het verraderlijke karakter van dat virus.

Uitvaart frater Harrie van Geene in Vught.

Bezoek aan fraters in het ziekenhuis was slechts zeer beperkt mogelijk. Vanuit Joannes Zwijsen mocht geen enkele medebroeder komen, vanuit andere gemeenschappen konden slechts enkele fraters hun zieke medebroeders bezoeken. Samen met een medebroeder terugkijken op het leven en dierbare belevenissen beschrijven: het is vaak in een stervensproces aan de orde maar nu gebeurde het in korte tijd meermalen.

Verbondenheid

Als gemeenschap wisten we ons meer dan anders op elkaar betrokken. Het medeleven was groot. Zorg en

aandacht waren voelbaar en gaven steun, in de periode vóór het overlijden maar ook vanaf het overlijden tot en met de uitvaart. Daarnaast was er de verbondenheid met de wereld om ons heen. De hele samenleving was – en is – in de ban van het coronavirus. Wij delen in de pijn en de verslagenheid die ook vele anderen ervaren.

Omgaan met beperkingen

Drie van de vier uitvaarten konden niet vanuit de kapel in WZC Joannes Zwijsen plaatsvinden. We weken daarvoor uit naar Kloosterhotel ZIN in Vught. Medebroeders konden echter niet vanuit Joannes Zwijsen naar Vught komen. Ook was er de bovengrens van dertig bezoekers voor degenen die wel in de viering aanwezig konden zijn. Dit werd deels opgelost door de viering op video vast te leggen en deze live uit te zenden. In Joannes Zwijsen en op het generaalat werd ervoor gezorgd dat ieder daadwerkelijk in de gelegenheid werd gesteld om van de livestream gebruik te maken. We zijn de zorgmedewerkers op Joannes Zwijsen zeer dankbaar voor het beschikbaar stellen van tablets en laptops voor alle fraters aldaar, zodat zij het afscheid van hun medebroeders op afstand konden volgen.

De verplichting om in Joannes Zwijsen op de eigen kamer te blijven, gedurende een aantal weken, was ongekend. Voor sommigen van ons was dit een zware beproeving. Overleg met De Wever en met de KNR (Konferentie Nederlandse Religieuzen) over de psychische druk die deze maatregel met zich bracht, leverde de conclusie op dat dit weliswaar buitengewoon heftig was, maar dat de maatregel noodzakelijk was wegens het besmettingsgevaar. Pas na geruime tijd kwam er versoepeling.

frater Paul Damen CMM,
provinciaal overste CMM Nederland

Isolatie

Wanneer ik terugkijk op deze 'coronaperiode,' is er voor mij een onderscheid tussen de periode vòòr de strikte kamerisolatie en de periode van de strikte kamerisolatie zèlf die nu overigens alweer een aantal weken voorbij is. Toen we nog van onze kamer af mochten, waren we in staat een aantal gemeenschappelijke momenten te creëren, zij het alleen op onze eigen afdeling.

Anderhalve meter afstand, ook in de huiskamer van gemeenschap Joannes Zwijsen.

We baden samen in de kleine stilteruimte, gebruikten in gemeenschappelijkheid onze maaltijden in de eigen huiskamer (die op dat moment zowel als refter als recreatieruimte fungeerde) en we dronken met elkaar koffie en een glaasje. We mochten niet van onze verdieping af, laat staan naar buiten, maar we konden elkaar in ieder geval nog zien en ontmoeten. Totdat

een van de functionarissen van het management op een vrijdagmorgen kwam vertellen dat we écht op de eigen kamer moesten blijven. Dit werd aangeduid met de zogenaamde 'strikte kamerisolatie.'

Beproeving

Deze weken zijn voor ieder van ons een beproeving geweest; voor de een méér dan voor de ander. Ikzelf probeerde – bij voorkeur dagelijks – in isolatiekleding de medebroeders te bezoeken. Ook was er veel telefoonverkeer tussen de fraters onderling door naar elkaars kamer te bellen. Gelukkig belden verschillende mensen van buiten ook regelmatig om hun belangstelling en hun medeleven te tonen. Personeel liep dagelijks diverse malen de kamers in en uit om ons te voorzien van maaltijden, koffie/thee en soms een glaasje.

Zorgzaam

En ondertussen werden er onder ons ook fraters ziek: sommigen moesten in het ziekenhuis worden opgenomen omdat het niet meer verantwoord was hen thuis te houden. Ik wil hier graag de loftrumpet steken voor het verzorgend personeel dat, verplicht gehuld in isolerende kledij met handschoenen, beschermingsbril en mondkapje probeerde zo optimaal mogelijk zorg te verlenen. Ook zij zijn zwaar beproefd. We proberen nu met elkaar stapje voor stapje de draad weer op te pakken.

frater Caspar Geertman CMM,
gemeenschapsoverste Joannes Zwijsen

Muziek

Frater John H. Grever liet weten dat de fraters en andere bewoners van WZC Joannes Zwijsen in mei werden verrast met een concert op de binnenplaats door Sil van den Hout, dirigent van het Tilburgs Byzantijns Koor, en zijn vrouw. Normaal heeft het koor elke woensdagavond haar repetitie in de kapittelzaal en in de kapel van het generalaat, maar door corona-maatregelen gaan die repetities voorlopig niet door. Vanuit de kamers in het woonzorgcentrum konden nu de fraters genieten van muziek en zang: een welkome afleiding in deze moeilijke tijd. De fraters van het Generalaat genoten mee.

Muziek op het pleintje tussen het Generalaat en WZC Joannes Zwijsen.

Frater Blasius Perang, docent in Makassar, Indonesië, houdt vanuit huis contact met zijn studenten.

Voedselpakketten in Oost-Timor.

Frater Albert Nyantika (Kenia) geeft online wiskundeles.

1.5 meter afstand in de kapel.

Apostolaat

Veel fraters werken in het onderwijs, maar in veel landen zijn de scholen tijdelijk gesloten. Daar waar mogelijk gaan de lessen gewoon door, bijvoorbeeld via een beeldverbinding op de computer. Ook de fraters maken gebruik van deze mogelijkheden.

In Indonesië gebruikten fraters een deel van hun huishoudbudget om inkoop te doen voor mensen in financiële nood door Covid-19, of ze hielden inzamelingsacties met dit doel. Ook in Oost-Timor werken de fraters mee aan voedselhelp voor economisch getroffen. En samen met de zusters maakten zij vele mondkapjes.

1.5 meter afstand bij de maaltijd in de gemeenschap in Mosocho.

Frater Agus Farneubun.

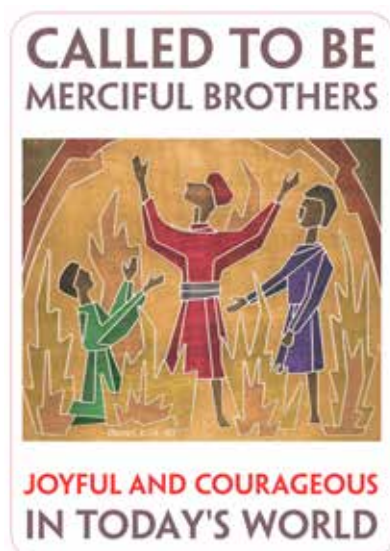
Ziekenzorg

In de poliklinieken van de fraters in Indonesië worden strikte voorzorgmaatregelen in acht genomen om verspreiding van het virus tegen te gaan. U zult hem niet herkennen, maar de persoon in het gele pak op bijgaande foto is frater Agus Farneubun, verpleger in de polikliniek in Aek Tolang, Indonesië, die een van zijn patiënten onderzoekt. De temperatuur in Aek Tolang loopt in deze tijd van het jaar tegen de 30 °C...

Generaal kapittel 2020

"Geroepen als barmhartige broeders, moedig en vreugdevol in de wereld van vandaag."

Normaliter zouden we in deze publicatie informatie hebben gedeeld over de uitkomsten van het generaal kapittel, dat tussen 18 mei en 5 juni had moeten plaatsvinden. Vanwege de coronavirus-pandemie heeft de congregatie het kapittel moeten uitstellen. Momenteel staat het generaal kapittel gepland voor november van dit jaar, in de hoop dat het dan wel mogelijk is.

Gedenkplaat in Brazilië.

Gebed

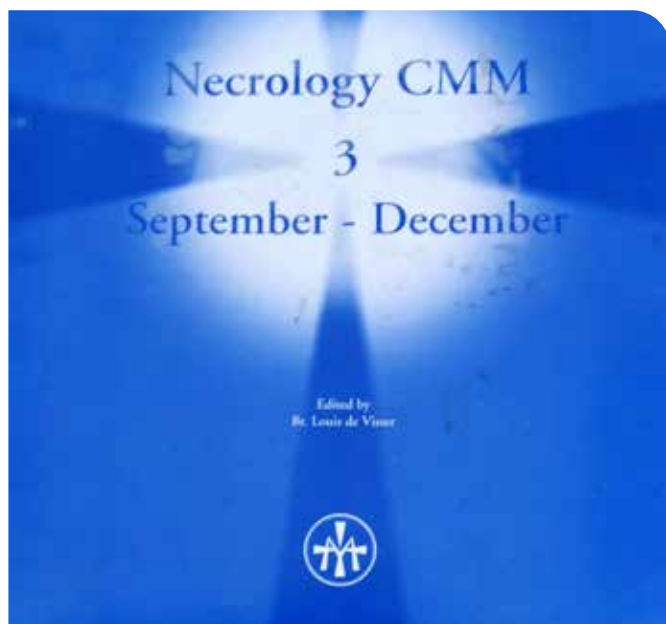
De fraters in Brazilië maakten een "gedenkplaat en een gebed voor de levenden en de doden, één van de zeven geestelijke werken van barmhartigheid", zo laat frater Rosario de Jesus Martins weten. "Wat kunnen we doen als religieuzen in deze tijd van sociale afstand? Een van de antwoorden op deze vraag is dat we de wereld kunnen steunen door ons gebed, zoals ook in onze leefregel staat": *In ons bidden zijn wij verbonden met alle mensen. Wij denken aan de grote noden van wereld en kerk. De kleine wereld waarin wij leven, moet ons voortdurend brengen tot een vurige voorbede voor elkaar en voor allen die een bijzondere plaats innemen in ons hart. Ook onze gestorven medebroeders en familieleden blijven wij trouw in onze gebeden gedenken* (Const. I, 296-299).

De fraters in Brazilië gedenken hun overleden medebroeders.

WIE ZAL ER HUILEN ALS JE STERFT?

In deze tijd krijgen we veel overlijdensberichten te verwerken, ook betreffende de dood van medebroeders, naaste verwanten en familieleden. Sommigen overleden aan de gevolgen van dit wereldwijde virus en anderen door een andere oorzaak, maar de dood blijft in alle gevallen hetzelfde. De huidige situatie in de wereld heeft frater Kevin Ochoi Mairura ertoe gezet deze reflectie te schrijven.

Necrology CMM, deel 3

Wie zal er huilen als je sterft? Deze vraag zet me aan tot nadenken over onze overleden medebroeders. Sommigen hebben mét ons geleefd en anderen hebben lang vóór ons geleefd. In onze CMM-communiteiten hebben we een boek genaamd *Necrology CMM*. Vanaf het moment dat ik lid werd van de congregatie las ik vaak in dit boek. In sommige communiteiten wordt het gelezen in de kapel na het avondgebed en in andere communiteiten na het avondmaal. Dit boek draagt de prachtige en inspirerende levensgeschiedenis van overleden medebroeders.

Helden

Ik weet zeker dat het boek te klein is om al onze overleden medebroeders op te nemen, aangezien ons bijna 1600 fraters zijn voorgegaan, maar dat betekent niet dat verhalen die hier niet in zijn opgenomen minder belangrijk zouden zijn. Het boek gaat over helden, over de voorouders in onze congregatie. De meeste van onze overleden medebroeders werkten onvermoeibaar en de congregatie kwam voor hen op de eerste plaats, vóór al het andere waar ze ook oprechte belangstelling voor hadden. Na het lezen van

zo'n verhaal vraag ik me wel eens af wie mijn verhaal zal lezen, en als het wordt gelezen, zal het dan iemand inspireren?

Vreugde en kracht

Het kan misschien een routine zijn om deze necrologie te lezen, en voor sommigen is het zinvol, terwijl anderen het wellicht als tijdverspilling zien. Desalniettemin zijn de levensverhalen opgeschreven en bewaard, en als men werkelijk de geest van onze congregatie heeft, twijfel ik er niet aan dat dit boek vreugde brengt. Het brengt hoop, dat we nog steeds een verschil kunnen maken in ons werk, ondanks de moeilijke tijden en uitdagingen die we tegenkomen. Veel van de fraters wier leven we lezen, geven ons kracht en een reden om te blijven dienen in de wijngaard. Als al onze overleden medebroeders het tot hun laatste adem hebben gered om de Heer te dienen, dan hebben wij, die ook in deze congregatie geroepen zijn, het vermogen om hetzelfde te doen zonder veel te klagen. Ik sluit deze reflectie graag af met een bekend citaat van een onbekende schrijver: "Als je iemand verliest waar je van houdt, krijg je een engel die jou kent."

frater Kevin Ochoi Mairura CMM (Kenia)

Frater Kevin Ochoi Mairura.

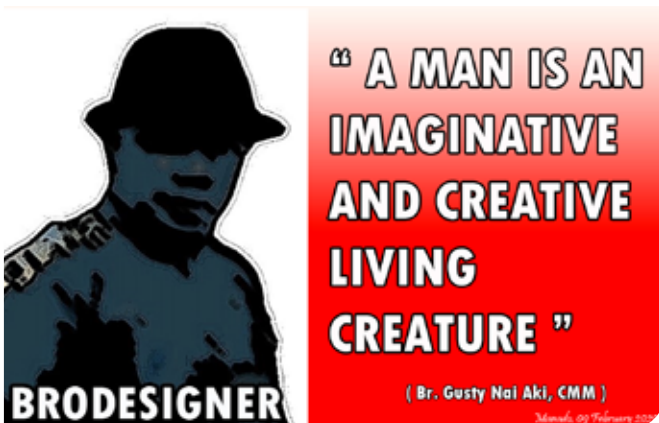
GUSTY DESIGN

Vroeger en ook vandaag de dag zijn er nogal wat fraters met een zeker creatief talent. Ze maken schilderijen, tekeningen, beeldhouwwerken of ander bijzonder vakwerk. Het geeft een andere, soms onbekende kijk op de makers. Deze rubriek presenteert steeds een selectie uit dit werk. Deel 8 van deze rubriek toont enkele digitale ontwerpen van frater Agustinus (Gusty) Nai Aki uit Indonesië. Hij vertelt over verbeelding en creativiteit, en hij deelt zijn dromen voor de toekomst met ons.

Een mens is een fantasievol en creatief wezen. Ik hou van kunst en vormgeving. Het is een manier om mezelf uit te drukken, om mijn creativiteit te delen met anderen en om mijn vrije dagen te vullen met nuttige activiteiten.

Inspiratie

Ik heb veel prachtige en artistieke digitale beelden gezien die door vormgevers zijn gemaakt met behulp van Photoshop of andere software. Tegenwoordig is digitale vormgeving een belangrijk specialisme voor het maken van websites, brochures, kaarten en posters. Maar ook architecten gebruiken digitale programma's om huizen of appartementen te ontwerpen. Dit maakte mij nieuwsgierig naar hoe ik mijn eigen ontwerpen kan maken. Dus vroeg ik zo'n vijf jaar geleden, toen ik in Tarakan woonde en werkte, aan een voormalige leerling van de middelbare school, Angelo Albini, om mij de beginselen van Photoshop bij te brengen. Ik vond het erg interessant om op deze manier te werken en digitale vormgeving werd een passie.

Zelfportret.

Kaart bij het 175-jarig jubileum.

Dromen

Ik ontwerp logo's, posters, kaarten, T-shirts en petten. Mijn droom is om het werk van de fraters, en ook anderen te ondersteunen met digitale vormgeving. Als ik gevraagd word om een poster of een T-shirt te ontwerpen voor een evenement, dan doe ik dat met veel plezier. God gaf me dit talent en deze mogelijkheid vrijelijk, dus ik wil het ook vrijelijk delen met anderen. Ik zou graag een vervolgcursus digitale vormgeving doen om mijn vaardigheden en creativiteit te ontwikkelen en te vergroten. Ik droom er ook van om een nieuwe drukkerij te beginnen in onze congregatie, zoals we die vroeger ook hadden. Ik hoop dat we dit op een dag kunnen realiseren.

frater Agustinus Nai Aki CMM (Indonesië)

T-shirt met frater Novatus Vinckx, algemeen overste 1957-1976.

Voetbalshirt team Don Bosco School.

Pet voor het voetbalteam van de Don Bosco School.

Logo-ontwerp Don Bosco School voetbalteam.

Logo-ontwerp Don Bosco School voetbalteam.

Ontwerp voor kaart Fraters van Tilburg

Ontwerp voor jubileumposter.

NABIJHEID IN CRISSITUATIES

De congregatie wordt wereldwijd geconfronteerd met allerlei vormen van materiële en geestelijke noden. In hun apostolaat proberen fraters deze samen met anderen te verlichten. In de vijftiende aflevering van deze aflevering presenteren we het apostolaat van de fraters en postulanten in Hera, Oost-Timor, in tijden van crisis.

De fraters en postulanten in Hera onderweg.

Begin maart 2020 werd Oost-Timor getroffen door hevige regenval. De bewoners zijn gewend aan dit regenseizoen, maar deze keer was de neerslag meer dan normaal. De rivieren stroomden over; water en modder overspoelde de wegen en beschadigde voertuigen, huizen en elektriciteitsleidingen.

Zodra de regen stopte, begonnen de fraters en postulanten in Hera en hun burensamen te werken om het gebied schoon te maken en de muren en elektriciteitsleidingen te repareren. Goed teamwerk, maar er was meer te doen...

Dan maar te voet

In het buitengebied van Hera brengen de fraters de heilige communie aan zieken en bejaarden die niet in staat zijn om zelf naar de kerk te gaan. Twee dagen nadat de overstroming het parochiegebied van Hera trof, stonden de fraters te popelen om hun missie uit te voeren. Omdat veel wegen niet toegankelijk waren voor voertuigen, besloten de fraters te lopen. Een van de voordelen van het te voet afleggen van de afstand is de ontmoeting met de mensen onderweg, voor een groet of een praatje. Ook zie je zo beter wat de leefomstandigheden zijn van de mensen die je passeert.

Herstelwerkzaamheden.

Overstroomde wegen.

De fraters en postulanten besluiten te gaan lopen.

De zieken bezoeken.

Samen bidden.

De communie.

Samen bidden.

Op bezoek bij een jong gezin.

Missie

De fraters hadden enkele postulanten, aspiranten en andere jongens gevraagd om hen te begeleiden. Ze wilden hen laten zien dat andere mensen (vooral de zieken) nog steeds aandacht nodig hebben in moeilijke tijden als deze, en misschien zelfs meer dan normaal. In een noodsituatie hebben veel mensen de neiging om zich te concentreren op wat er gedaan kan worden om de schade te herstellen. Ze hebben misschien minder aandacht voor de mensen die toch al hun hulp nodig hadden. De zieke en oudere mensen in de buitenposten die zelf niet naar de kerk kunnen gaan, voelen zich getroost en geholpen door het gevoel deel uit te maken van een religieuze gemeenschap, vooral in moeilijke tijden. Dat is precies wat de fraters hen kunnen geven door hen te bezoeken, door de heilige communie te brengen en door samen met hen te bidden. Dat maakt een lange wandeling over moeilijk begaanbare en modderige wegen zeer de moeite waard.

frater Peter Narwadan CMM (Oost-Timor)

barmhartigheid

broederschap

eenvoud

godsvertrouwen

Voel je je geroepen?

Wij verwelkomen nieuwe fraters en anderen die zich met ons willen verbinden.

Neem ook eens een kijkje op de website www.cmmbrothers.org

EEN STIL EERBETOON

Het brevier dat Zwijzen in 1867 cadeau kreeg. Het bevat een prachtige tekening van de vijf fraterhuizen van dat moment.

Fraters en zusters moesten er rekening mee houden, dat hun stichter niet hield van feestelijke bijeenkomsten, zeker niet als ze bedoeld waren om hem te eren. Dan voelde hij zich zeer ongemakkelijk. Als Zwijzen ergens een bisschoppelijk werkbezoek bracht, liet hij van tevoren weten dat hij géén feestelijke ontvangst en géén uitgebreid diner wenste. Hij beschouwde dat als verloren tijd en was bang zijn reputatie van strengheid te verliezen. Ook vreesde hij politieke tegenwerking, als hij te populair werd. In religieuze kring ontliet Zwijzen de huldgingen die zijn fraters of zusters voor hem organiseerden, zoals op verjaardagen, naamdagen en jubilea. Hij gaf een dag recreatie, maar liet zich zelf niet zien.

Zwijzen kon op die momenten bot overkomen. Bijvoorbeeld op 20 november 1864. Zwijzen had na de aanslag op zijn leven anderhalf jaar in het fraterhuis in Tilburg gewoond en zou op die dag naar Den Bosch verhuizen. Fraters en leerlingen van de kweekschool

hadden daarom een feestelijk afscheid voorbereid, maar Zwijzen vertrok stilletjes een dag eerder. De liederen en toneelstukjes konden niet in het bijzijn van Monseigneur worden uitgevoerd. Teleurstellend was ook de manier waarop Zwijzen het cadeau voor zijn 25-jarig bisschopsjubileum, in april 1867, in ontvangst nam. De fraters kwamen een prachtig geïllustreerd brevier brengen, maar Zwijzen zond de delegatie naar huis zonder haar te ontvangen. De fraters konden hun cadeau bij zijn huisknecht afgeven. Met al te persoonlijke huldeblijken kon de stichter niet goed overweg.

Dit zijn enkele anekdotes die laten zien dat de relatie van de fraters en hun stichter ook ingewikkelde kanten had. Zwijzen wilde in eigen kring niet té kwetsbaar en menselijk overkomen. Hij wenste niet gevierd te worden, maar liet zich wel voorstaan op zijn positie. Het liefst met een stil eerbetoon. Zwijzen zorgde er voor dat er in elk zuster- en fraterhuis, en in elke door hen opgerichte school, een borstbeeld van hem als stichter zou staan. In 1857 liet hij een groot aantal bustes vervaardigen in het bekende atelier van kerkelijke kunst van Stoltzenberg in Roermond. Ook zorgde hij er voor, dat zijn stichtersportret een prominente plaats in de twee moederhuizen kreeg.

Vertaald uit: *'Bishop Zwijzen and his First Brothers', History of the Brothers of Our Lady Mother of Mercy, deel 1*, door Charles van Leeuwen (Valkhof Pers, 2014).

De buste van Zwijzen, gemaakt in het atelier van kerkelijke kunst van Stoltzenberg in 1857.

FRATER

HARRIE (H.J.M.) VAN GEENE

Harrie werd geboren op 9 februari 1940 in Den Bosch en trad in de Congregatie van Fraters CMM op 29 augustus 1957. Op 15 augustus 1963 verbond hij zich voor het leven aan de congregatie. Hij overleed op 19 april 2020 in het Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis te Tilburg. Op 25 april hebben medebroeders, familieleden en vrienden in een besloten plechtigheid afscheid van hem genomen. Vervolgens is hij begraven te midden van zijn overleden medebroeders op het Landgoed Steenwijk te Vught.

Barmhartigheid en broederschap waren kernwaarden in zijn leven. Dat bleek onder andere uit de manier waarop hij de laatste jaren van zijn leven leiding gaf in de gemeenschap voor bejaarde en zieke medebroeders. Frater Harrie van Geene had voor iedereen een scherp oog en een hartelijk woord. Hij was altijd snel in het regelen van de noodzakelijke zorg. En daarbij was hij streng, zowel voor de organisatie als voor zichzelf. Zo bleef hij ook in tijden van corona waken bij zieken en stervenden. Als gevolg daarvan liep hij zelf een corona-besmetting op, waaraan hij, op 80-jarige leeftijd, geheel onverwacht overleed.

Herbronning

Voor de congregatie is het overlijden van frater Harrie een groot verlies. Hij heeft enorm veel betekend voor de gemeenschap in de periode van vernieuwing en wederopbouw, die begon bij de crisis van de zestiger jaren. Maar liefst 24 jaar was hij lid van het generaal bestuur, waarvan twaalf jaar als algemeen overste (1990-2002). Samen met enkele medebroeders stuurde hij het herbronningsproces aan en leidde hij de fratercongregatie een nieuwe eeuw in.

Nieuw charisma en nieuwe constituties

Frater Harrie leverde een bijdrage aan de voorlopige leefregel van 1969 en aan de nieuwe constituties van 1990. De kernmissie van de congregatie ging

verder dan het verzorgen van katholiek onderwijs, het ging erom jongeren te vormen in een geest van barmhartigheid en broederschap. De fraters moesten in navolging van Vincent de Paul bijzondere aandacht besteden aan armen en kwetsbaren in de samenleving, en altijd oog hebben voor de specifieke noden van hun eigen tijd. Elke generatie opnieuw diende de missie doordacht en ingevuld te worden, in naleving van het evangelie en trouw aan de bedoelingen van de stichter, Joannes Zwijsen.

Barmhartigheid

Met de Beweging van Barmhartigheid en het centrum Zin in Werk realiseerden de fraters een nieuwe fase in hun zending in Nederland. Maar de belangrijkste missie van frater Harrie was om mensen opnieuw te doordringen van de Bijbelse diepte van het kernwoord barmhartigheid, dat uitdrukking geeft aan de diepe bewogenheid van God om de wereld. Het spoort de mens aan om alles te doen wat mogelijk is om God present te stellen en goed te doen.

Op de Zondag van Barmhartigheid, op 19 april 2020, gaf frater Harrie zijn leven uit handen. De barmhartigheid die hem zo dierbaar was had bij hem het laatste woord.

FRATER

LOUIS (L.A.J.M.) DE VISSER

Louis werd geboren te Rossum op 25 juli 1935 en trad in de Congregatie van de Fraters CMM op 29 augustus 1952. Hij overleed op 9 maart 2020 in woonzorgcentrum Joannes Zwijsen te Tilburg. Op 13 maart hebben we in een eucharistieviering afscheid van hem genomen en is hij begraven te midden van zijn overleden medebroeders op het Landgoed Steenwijk te Vught.

Als leerling aan de kweekschool trad hij in bij de fraters en in 1957 verbond hij zich voor het leven aan deze congregatie. Enkele jaren was hij werkzaam in het lager en middelbaar onderwijs in Nederland en België. Hij bekwaamde zich in vreemde talen. In 1963 werd hij uitgezonden naar Californië. Deze periode ervoer Louis als weldadig: hij studeerde naar hartenlust talen, pedagogiek en psychologie. Met verve vervulde hij het leraarschap op middelbare scholen. In 1984 zond de congregatie hem naar Kenia, waar hij als leraar werkte en bestuurlijke functies vervulde. Hier begon hij aan het schrijven van de *Necrology CMM*, die in veel gemeenschappen nog dagelijks gelezen wordt. In 1993 keerde hij terug naar Nederland, waar hij in 1996 werd benoemd tot econoom generaal. Deze taak vervulde hij nauwgezet tot zijn terugtreden in 2011. Frater Louis werkte hard en veel, zolang hij kon, maar verloor nooit zijn medebroeders uit het oog. "Hij gaat voor je door het vuur, als dat nodig is," getuigde een van hen. Ontspanning vond hij in lange wandelingen en in meditatie. Louis mocht 84 jaar worden. Wij mogen hem nu veilig weten bij God, onze barmhartige Vader, en wensen hem de vrede toe die hij de laatste jaren zo zocht.

FRATER

ANDRÉ (A.W.A.M.) DE VEER

André werd geboren te Tilburg op 19 september 1933 en trad in de Congregatie van de Fraters CMM op 19 maart 1950. Hij overleed op 21 maart 2020 in het Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis te Tilburg. Op 27 maart namen we afscheid van hem in een eucharistieviering. Vervolgens is hij begraven te midden van zijn overleden medebroeders op het Landgoed Steenwijk te Vught.

Nog net geen 12 jaar oud ging André naar de kweekschool van de fraters en op zijn 16e trad hij in. Hij werkte als onderwijzer in Tilburg, Den Haag, Utrecht en Amsterdam. Intussen had hij zich in 1955 voor het leven verbonden aan de congregatie. Hij genoot van zijn jaren in Amsterdam, waar hij les gaf in de Jordaan. Daarnaast had hij zich bekwaamd in handvaardigheid, een vak dat hij graag uitoefende. Zijn verlangen om naar de missie te gaan ging in vervulling in 1971, toen de congregatie hem verplaatste naar Indonesië. Vijfendertig jaar zou hij daar blijven. Hij werkte er als leraar, en zette zich in voor de vorming van jongens met interesse voor religieus leven. Diverse malen vervulde hij binnen de congregatie bestuursfuncties. Ontspanning vond hij door met zijn handen te werken aan prachtige voorwerpen: kruisbeelden, kandelaars en ornamenten op altaren en tabernakels. Ook maakte hij graag foto's. Dit zette hij voort na zijn terugkeer in Nederland in 2006. Hij ging er wonen bij zijn medebroeders in Joannes Zwijsen. Zijn foto's werden gebruikt voor kaarten bij verjaardagen en jubilea. André mocht 86 jaar worden. Wij vertrouwen hem toe in de handen van God, onze barmhartige Vader, in het geloof dat hij bij Hem geborgen mag zijn.

FRATER

JOOP (J.F.M.) VAN DOOREMAAL

Joop werd geboren te Tilburg op 19 november 1930 en trad in de Congregatie van de Fraters CMM op 29 augustus 1948. Hij overleed op 17 april 2020 in het Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis te Tilburg. Op 23 april hebben medebroeders, familieleden en vrienden in een besloten plechtigheid afscheid van hem genomen. Vervolgens is hij begraven te midden van zijn overleden medebroeders op het Landgoed Steenwijk te Vught.

Geïnspireerd door fraters op de lagere school koos Joop ervoor om frater en onderwijzer te worden. Hij werkte als onderwijzer in Tilburg, Goirle, Sint-Michielsgestel en Den Haag. Op 15 augustus 1953 deed hij zijn professie voor het leven. In Den Haag werkte hij ook in het pastoraat. Dat zette hij voort in parochies in Joure en in de Reeshof te Tilburg. Degenen die hem van dat werk kenden, kenschetsen hem als een man met een groot hart en als iemand die niet dogmatisch in het leven stond. Joop was trouw: hij vergat mensen niet en bleef contact met hen onderhouden. Zijn kracht lag in aanwezigheid, te midden van mensen, als een baken in een onrustige wereld. Trouw was hij ook aan de congregatie. In diverse gemeenschappen was hij overste en zette hij zich met verve in voor een goed gemeenschapsleven. Joops interesse in geschiedenis en in mensen leidde ertoe dat hij een wandelende vraagbaak was voor gegevens over personen en over de congregatie. Joop mocht 89 jaar worden. Nu is hij zijn laatste weg gegaan, naar zijn Schepper, naar de Heer van alle leven. Moge hij rusten in vrede.

FRATER

LOUIS (L.A.B.) MOMMERS

Hij werd geboren te Tilburg op 8 april 1931 en trad in de Congregatie van Fraters CMM op 19 maart 1948. Hij overleed op 25 april 2020 in het Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis te Tilburg. Op 1 mei hebben medebroeders, familieleden en vrienden in een besloten plechtigheid afscheid van hem genomen. Vervolgens is hij begraven te midden van zijn overleden medebroeders op het Landgoed Steenwijk te Vught.

Na de lagere fraterschool in Tilburg koos Louis voor de kweekschool en voor de vorming tot frater. Als onderwijzer studeerde hij verder in de vakken godsdienst en Duits. Op 15 augustus 1952 verbond hij zich voor het leven aan de congregatie. Louis kon goed omgaan met moeilijke kinderen. Hij werkte in het middelbaar onderwijs in Den Haag, Tilburg, Ootmarsum en Joure. Hij besteedde veel tijd aan het voorbereiden van lessen en aan verdere studie en werkte vaak tot diep in de nacht. Ondanks goede begeleiding vanuit de congregatie brandde hij lichamelijk en psychisch op. Een lange periode van herstel begon. Werken met zijn handen deed hem goed. Vrijwilligerswerk bij de telefonische hulpdienst was heilzaam, voor hemzelf en voor anderen. Van oud-leerlingen en ook van anderen ontving hij waardering. Hij die zelf dacht dat hij tekortschoot, leerde van anderen dat hij goed was zoals hij was. In 2011 verhuisde Louis naar de gemeenschap in Joannes Zwijsen. Daar nam hij graag deel aan het gemeenschapsleven. Hij ontfermde zich over mensen – fraters en andere bewoners – die wat meer aandacht nodig hadden. Louis mocht 89 jaar worden. We vertrouwen hem nu toe aan de barmhartige God.

“IK WAS GEVANGEN EN JIJ HEBT MIJ BEZOCHT” (MT. 25)

Barmhartigheid en broederschap zijn de twee kernbegrippen in het charisma van de Fraters CMM. Mooie woorden. Maar wat komt daarvan tot uitdrukking in het gewone dagelijks leven van fraters? Dat wordt belicht in deze rubriek 'Zie mijn mensen'.

Frater Henrique signeert zijn boek "Misericórdia: het kloppende hart van het Evangelie" (2016). Tijdens de boekpresentatie sprak hij over hoe zijn visie op barmhartigheid is veranderd sinds hij in het gevangeniswezen is gaan werken, "waar barmhartigheid de enige mogelijke aanpak is."

Het gevangenispastoraat is betrekkelijk weinig bekend in het geheel van pastorale diensten in de kerk en boekt schijnbaar weinig resultaten. Onder de gelovigen is het in het algemeen weinig aantrekkelijk. Het kan niet vergeleken worden met het jeugdpastoraat, dat gemakkelijk de aandacht trekt. Met het gevangenispastoraat gebeurt vaak het tegenovergestelde. Men hoort vaak zeggen: laat ze maar boeten voor wat ze bedreven hebben; bandieten behoren opgesloten te zitten. Daarom zijn vrijwilligers moeilijk voor dit werk te interesseren en is het ook moeilijk om daar de nodige middelen voor te krijgen.

APC

In november 2009 begon een werkgroep in São Joaquim de Bicas wekelijks gevangenen te bezoeken. Het was voor de eerste keer sinds de opening van de 'Professor Jason Soares Albergaria Gevangenis' in Brazilië dat de katholieke kerk zich daar officieel liet zien. In de loop der jaren heeft het gevangeniswerk zich daar veelbelovend ontwikkeld, vooral na de oprichting van een speciaal dienstencentrum, het Apoio à Pastoral Carcerária (APC) genaamd. De zorg

voor de gedetineerden bestaat uit het bezoeken van gevangenen, met aandacht voor hun persoonlijke verhaal.

Persoonlijk contact

Het grootste lijden in de gevangenis is het gevoel in de steek gelaten te zijn, zelfs door de familie, en beschouwd te worden als een nummer. Het voornaamste doel van het gevangenispastoraat is de mensen te leren kennen in hun depressies maar ook in hun urgente praktische behoeften zoals hygiëne. Niet zelden is een contact met hen mogelijk op spiritueel vlak en spreekt het woord van de Bijbel hen aan. Het valt op dat veel gedetineerden met God bezig zijn. Een van hen zei me laatst vol overtuiging: "Hij verlaat mij nooit."

Op bezoek bij God

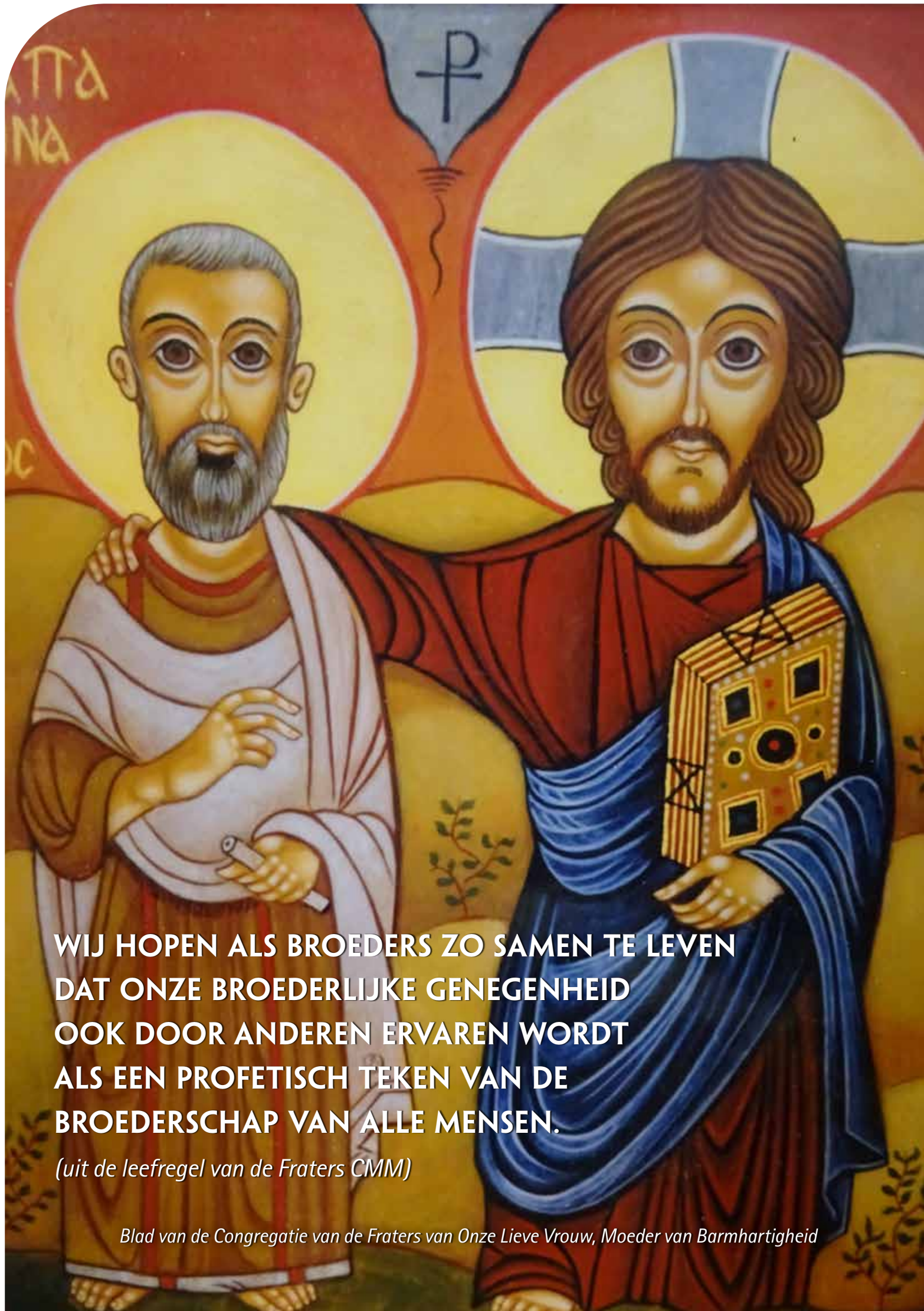
Werken in de gevangenis is een uitdaging met weinig successen en soms blijvende teleurstellingen. De pastorale gevangeniswerkers treden binnen in de wereld van het lijden van anderen. Vaak raken zij emotioneel betrokken bij de gevangenen. Steeds dieper beleven zij de zin uit het evangelie: "Ik was gevangen en jij hebt mij bezocht" (Mt. 25). Bij hen groeit de overtuiging dat zij God zelf bezoeken in de persoon van de gedetineerde. Wie wordt het meest door dit werk verrijkt: de gevangene of de pastorale werker?

frater Henrique Cristiano José Matos CMM (Brazilië)

Logo van APC (Apoio à Pastoral Carcerária), het gevangenispastoraat in São Joaquim de Bicas.

**WIJ HOPEN ALS BROEDERS ZO SAMEN TE LEVEN
DAT ONZE BROEDERLIJKE GENEGENHEID
OOK DOOR ANDEREN ERVAREN WORDT
ALS EEN PROFETISCH TEKEN VAN DE
BROEDERSCHAP VAN ALLE MENSEN.**

(uit de leefregel van de Fraters CMM)

Blad van de Congregatie van de Fraters van Onze Lieve Vrouw, Moeder van Barmhartigheid